

19. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ АДСОРБЦІ ПЕКТИНОВИХ РЕЧОВИН ШУНГІТОМ ІЗ СОКУ СТОЛОВОГО БУРЯКА

Т. В. Шейко, ст. лаборант

Л. М. Мельник, д-р техн. наук

З. П. Мельник, канд. техн. наук

Національний університет харчових технологій

При виробництві харчового барвника необхідно видаляти частину пектинових речовин, щоб уникнути процесу желювання та запобігти підгорання поверхні нагріву вакуум-випарних апаратів.

Авторами запропонований ефективний природний адсорбент — шунгіт для адсорбції пектинових речовин із соку столового буряка.

Для проведення процесів в автоматичному режимі розроблено математичну модель, за допомогою якої можна розрахувати тривалість проведення процесу адсорбції пектинових речовин шунгітом до настання фазової рівноваги.

В умовах настання фазової рівноваги при певній температурі кількість адсорбованих пектинових речовин у порах сорбента дорівнює концентрації адсорбтива у розчині соку. Ця залежність може бути представлена у вигляді рівноважної ізотерми Ленгмюра, яка будується при встановлених дослідним шляхом найкращих умовах проведення процесу: концентрація сорбенту в соку — 4,76 % мас., температура — 50 °С, тривалість — 30 хв.

Задавшись початковою концентрацією пектинових речовин в необробленому соку — c_{1n} , г/см³, кінцевою концентрацією — c_{1k} , г/см³, кінцевою концентрацією цільового компонента в порах адсорбента c_{2k} , г/см³ та c_a — вагою адсорбованої речовини в одиниці об'єму пор, г/см³.

Провівши розрахунки для довільно вибраних експериментальних точок, будемо рівноважну ізотерму Ленгмюра, представлену на рис. 1.

Прийнявши додаткові умови: $\tau_a = 0$; $c_2 = 0$ та $c_a = c_{a0} = 0$. Із ізотерми адсорбції, рис. 1 визначаємо величини: $c_{a0} = 0,085$ г/см³ та $c_i = 0,001$ г/см³.

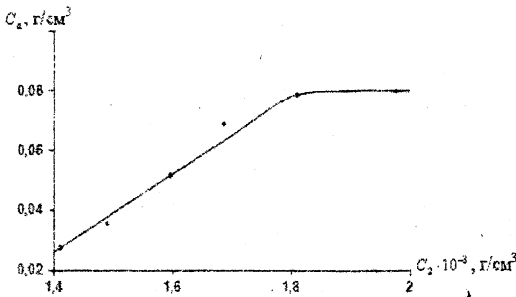

Рис. 1 Рівноважна ізотерма адсорбції пектинових речовин із соку столового буряка шунгітом концентрацією 4,76 % мас. при $t=50^{\circ}\text{C}$, тривалість взаємодії 30 хвилин.

Для розробки математичної моделі, за допомогою якої можна визначити тривалість поглинання, розв'яжемо систему рівнянь:

$$\begin{cases} -\frac{d}{d\tau_a} \cdot (c_2 + c_a) = 3(c_2 - c_1) \\ c_a = \frac{c_{a0} \cdot c_2}{c_i + c_2} \\ \beta(c_{a0} - c_2 - c_a) = c_1 - c_m \end{cases}$$

Нестукючи проміжними перетвореннями, представимо математичну модель у виді:

$$\tau_a = \frac{M}{3\beta} \cdot \ln\left(1 - \frac{c_a}{c_\infty}\right) + \frac{N}{3\beta} \cdot \ln\left(1 - \frac{c_a}{\mu_2}\right) + \frac{P}{3\beta} \cdot \ln\left(1 - \frac{c_a}{\mu_3}\right),$$

де μ_2 і μ_3 — корені квадратного рівняння: $\beta\mu^2 - A\mu + B = 0$

Коефіцієнти A і B розраховуємо:

$$A = c_{1k} + c_i + \beta(c_{20} + c_{a0} + c_\infty + c_i); \quad B = c_\infty [c_{1k} + \beta(c_{20} + c_{a0})].$$

Коефіцієнти M , N і P визначаються:

$$M = \frac{c_\infty \cdot c_i}{(c_\infty - \mu_2)(c_\infty - \mu_3)};$$

$$N = \frac{c_\infty c_i + (c_\infty - \mu_2)^2}{(\mu_2 - c_\infty)(\mu_2 - \mu_3)};$$

$$P = \frac{c_\infty c_i + (c_\infty - \mu_3)^2}{(\mu_3 - c_\infty)(\mu_3 - \mu_2)}.$$

Таким чином, підібравши програму розв'язку представленої моделі можна розрахувати необхідну тривалість проведення процесу адсорбції пектинових речовин шунгітом до настання фазової рівноваги.

20. ОЧИЩЕННЯ ДИФУЗІЙНОГО СОКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРЕПАРАТУ НАНОЧАСТИНОК ГІДРОКСИДУ АЛЮМІНІЮ

С.В. Ткаченко, асп.

В.В. Олішевський, канд. техн. наук

Л.М. Верченко, канд. техн. наук

А.І. Маринін, канд. техн. наук

О.В. Ардинський, асп.

Національний університет харчових технологій

Нині важливим напрямком досліджень і розробок в науковому просторі, що націлені на вирішення комплексних науково-технічних і технологічних завдань є можливість застосування нанотехнологій.

Неодноразово підкреслювалось, що нанотехнології здатні, в принципі замінити чи вдосконалити багато існуючих технологій, та скласти основу для створення нових галузей промисловості і перетворення наукових моделей в багатьох галузях. Для реалізації цих можливостей потрібні більш глибокі наукові знання. Основною проблемою сьогодення є розробка нових методів та наукових теорій для вивчення поведінки середовищ та матеріалів в нанометровому масштабі.